

Izmaiņas Latvijas azartspēļu regulējumā.

Pavasaris ir sagaidīts, tāpat kā jaunākās izmaiņas Azartspēļu jomā Latvijā.

Pagājušā gada nogalē Latvijas likumdevējs veica grozījumus Azartspēļu un izložu likumā (turpmāk tekstā – Likums), kas stājās spēkā jau 2026.gada 1. aprīlī. Un tas nebūt nebija 1.aprīļa joks, jo saistībā ar šiem grozījumiem tiek veikti grozījumi arī virknē citos normatīvajos aktos, kas attiecināmi uz azartspēļu jomu.

Institucionālās pārmaiņas: uzraudzība nonāk VID pārraudzībā

Lai uzlabotu valsts pārvaldes efektivitāti un mazinātu birokrātisko slogu, valdība ir pārskatījusi atsevišķu iestāžu organizatorisko modeli. Rezultātā Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija ir integrēta Valsts ieņēmumu dienestā (turpmāk – VID) un vairs nedarbojas kā atsevišķa iestāde.

Azartspēļu nozarei VID nav jauns sadarbības partneris, jo daļu uzraudzības funkciju tas veica jau iepriekš. No 2026. gada 1. aprīļa VID ir pārņēmis visas līdzšinējās Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas funkcijas, tostarp: azartspēļu un izložu organizētāju licencēšanu; komersantu darbības uzraudzību un kontroli; pašatteiktu personu reģistra uzturēšanu un ar to saistīto procesu nodrošināšanu.

Likumdevēja mērķis ir nodrošināt procesu nepārtrauktību un saglabāt visu pakalpojumu pieejamību. Vienlaikus jāreķinās, ka ikdienas darbā var mainīties ierastā saziņas kārtība ar uzraugošo iestādi, pakalpojumu sniegšanas organizācija un atsevišķi praktiski procesi.

Tiek sagaidīts, ka sadarbības koncentrēšana vienā iestādē – VID – ilgtermiņā atvieglos komunikāciju, samazinās administratīvo slogu un padarīs procesus pārskatāmākus un ātrākus. Tomēr šo ieguvumu faktisko apmēru objektīvi varēs izvērtēt tikai pēc tam, kad jaunā kārtība būs pilnībā nostabilizējusies.

Likumā veiktās izmaiņas: ne tikai tehnisks pielāgojums

Liela daļa Likuma grozījumu ir tehniska rakstura, aizstājot iepriekšējo atsauci uz Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekciju ar VID kā uz azartspēļu jomu uzraugošo iestādi. Tomēr starp izmaiņām ir arī būtiski jaunievedumi, kas azartspēļu jomas dalībniekiem var šķist īpaši nozīmīgi, jo tie attiecas uz azartspēļu reklāmas regulējumu.

Likuma 41. pants nosaka azartspēļu organizēšanas ierobežojumus. Šā panta piektajā daļā ir noteikts, ka “azartspēļu un interaktīvo azartspēļu organizēšanas vietņu reklāma ir aizliegta ārpus azartspēļu organizēšanas vietām”.

Ar grozījumiem šim absolūtajam aizliegumam ir ieviests izņēmums.

Izņēmums reklāmas aizliegumam: sporta joma kā izņēmuma telpa

Turpmāk aizliegums neattieksies uz Latvijas Republikā licencēta totalizatoru un derību organizētāja reģistrētām figurālajām preču zīmēm, ja tās tiek izmantotas šādos gadījumos:

1. atzīto sporta federāciju organizēto pilngadīgo sportistu sporta sacensību norises vietās un to laikā;
2. pilngadīgo sportistu sporta sacensību, sporta klubu un līgu nosaukumos;
3. uz pilngadīgo sportistu sporta formas tērpiem, sporta inventāra un atribūtikas;
4. sporta organizāciju un pilngadīgo sportistu sponsorēšanas paziņojumos, ja tie tiek izplatīti saistībā ar konkrētu sporta pasākumu.

Absolūtais azartspēļu reklāmas aizliegums jau ilgstoši ir bijis problemātisks un diskutabls risinājums. Tas ir veicinājis azartspēļu nozares pārstāvju centienus meklēt netiešas komunikācijas formas, savukārt nepietiekami konsekventa Likuma prasību uzraudzība praksē faktiski ir radījusi pretrunīgu situāciju: normatīvajos aktos azartspēļu reklāma Latvijā ir aizliegta, taču realitātē, īpaši sporta sacensību kontekstā, azartspēļu zīmolu klātbūtne dažādās formās ir regulāri novērojama.

Jaunais izņēmuma regulējums ir mēģinājums panākt samērīgāku un reālistiskāku pieeju, vienlaikus saglabājot sabiedrības interešu aizsardzību.

Piesardzīga liberalizācija: stingri nosacījumi zīmolu izvietojumam

Likuma grozījumi, kas ievieš izņēmumu reklāmas aizliegumam, ir formulēti piesardzīgi, paredzot vairākus būtiskus ierobežojumus.

Pirmkārt, izņēmums attiecas tikai uz Latvijas Republikā licencētu totalizatoru un derību organizētāju reģistrētām figurālajām preču zīmēm. Tas nozīmē, ka totalizatoru un derību organizētāji varēs norādīt savas figurālās preču zīmes tikai tad, ja tās būs reģistrētas atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Otrkārt, reģistrēta figurālā preču zīme, kas izvietota atbilstoši minētajam izņēmumam, nedrīkst ietvert:

- tiešu vai netiešu aicinājumu piedalīties azartspēlēs vai apmeklēt azartspēļu norises vietu;
- informāciju vai vizuālus attēlojumus, kas varētu radīt iespaidu, ka azartspēļu spēlēšana veicina sociālu vai ekonomisku labklājību, panākumus vai citāda veida ieguvumus.

Treškārt, Likums nosaka, ka sporta pasākumos, kuros Likumā noteiktajā kārtībā tiek izvietotas totalizatoru un derību organizētāju preču zīmes, organizatoriem ir jānodrošina skaidra informācija par azartspēļu ierobežojumiem un pašatteikušos personu reģistru.

Ceturtkārt, izņēmums ir piemērojams tikai attiecībā uz pilngadīgo sportistu sacensībām un sporta kategoriju, tātad tas nav attiecināms uz jauniešu un bērnu sportu.

Ar šiem papildu nosacījumiem likumdevējs cenšas mazināt iespējamo azartspēļu reklāmas negatīvo ietekmi uz sabiedrību, īpaši uz jauniešiem. Diskusijai atvērts jautājums ir, vai ieviestie ierobežojumi būs pietiekami efektīvi un vai sagaidāmais pozitīvais piensums līdzsvaros iespējamos riskus, taču to objektīvi varēs novērtēt tikai praksē.

Šādu novērtēšanas pieeju likumdevējs ir nostiprinājis Likuma grozījumos. Proti, ir noteikts, ka Ministru kabinets līdz 2027. gada 1. maijam izvērtēs Likuma 41. panta 5.¹ daļā paredzētās reģistrētas figurālās preču zīmes izvietojuma:

- ietekmi uz sabiedrību;
- ietekmi uz papildu nodokļu ieņēmumiem no azartspēļu organizēšanas;
- ietekmi uz iespējām papildu ieņēmumus no azartspēļu nodokļa un nodevas novirzīt augstu sasniegumu sportam.

Šīs izmaiņas reklāmas regulējumā var uzskatīt par soli samērīgāka, licencētas azartspēļu nozares regulējuma virzienā.

Redzams, ka tirgus dalībnieki kopumā šīs izmaiņas uztver pozitīvi un atbildīgi, par ko liecina Latvijā licencēto azartspēļu biedrības paziņojums par vienošanos par atbildības principiem sporta atbalsta komunikācijā, parakstot atjaunotu nozares atbildības kodeksu, kurš ietver papildus nosacījumus par atbildīgu sponsorēšanu un preču zīmju izvietojumu sporta notikumos un uz sportistu formām.

Nodokļu izmaiņas: likmes pieaugums no 12 % uz 15 %

2026. gads ir atnesis pārmaiņas arī azartspēļu nodokļu politikā. Ir paaugstināta azartspēļu nodokļa likme no 12 % uz 15 % no azartspēļu organizēšanas ieņēmumiem. Šāda tendence kopumā vērojama lielākajā daļā Eiropas Savienības valstū, tādēļ nodokļa likmes paaugstināšana Latvijā zināmā mērā iekļaujas kopējā ES kontekstā.

Vienlaikus jāatzīmē, ka azartspēļu nodeva par azartspēļu organizēšanas licences izsniegšanu interaktīvajām azartspēlēm ir saglabājusies nemainīga, proti, 200 000 euro apmērā.

Ko nozīmē šīs pārmaiņas nozarei?

Šobrīd vēl ir pārāgri viennozīmīgi novērtēt, kā strukturālās izmaiņas azartspēļu uzraudzībā, reklāmas aizlieguma mīkstināšana sporta jomā un nodokļa likmes paaugstinājums kopumā ietekmēs nozares attīstību, konkurences vidi un tirgus caurspīdīgumu.

Tomēr, raugoties uz grozījumiem kompleksi, var saskatīt potenciālu jaunai attīstības fāzei azartspēļu nozarē Latvijā.

Ja praksē izdosies atrast līdzsvaru starp atbildīgas spēles principiem, sporta finansēšanas iespējām un godīgu konkurenci starp nozares komersantiem, šīs izmaiņas ilgtermiņā var kļūt par nozīmīgu iespēju – gan nozares dalībniekiem, gan valsts budžetam, gan arī sabiedrības un sporta attīstībai Latvijā.

GUNTA MILTIŅA
ZVĒRINĀTS ADVOKĀTS,
VECĀKAIS JURISTS

(+371) 67 31 33 15

GM@NJORDLAW.LV